

دو شنبه 18 دی 1391 - 24 صفر 1433 - 7 ژانویه 2013

18 دی در گذر تاریخ...

18 دی در گذر تاریخ

* قتل "میرزا محمدتقی خان امیرکبیر"
در کاشان به دستور "ناصرالدین شاه قاجار" (1230 ش)
اشاره:

میرزا تقی خان امیرکبیر در حدود سال 1187 ش در روستای هزاوه در اراک به دنیا آمد. وی پس از طی مراحل پیشرفت و ترقی علمی و سیاسی به صدر اعظمی حکومت ناصرالدین شاه قاجار برگزیده شد و در طول چهار سال صدراعظمی خویش خدمات شایسته و فراوانی به ملت و حکومت نمود. اصلاح امور مالی، سر و سامان دادن به وضع ارتش، تلاش در رواج خودکفائی ملی، گسترش فعالیت‌های علمی و تأسیس مؤسسات آموزشی (مانند دارالفنون تهران) مبارزه با عقاید و انحرافات مذهبی، بی‌اعتنایی به خواسته‌ها و تهدیدات قدرت‌های خارجی و قطع ایادی و جاسوسان استعماری، از جمله فعالیت‌ها و تلاش‌های پیگیر او در این ایام بود. در این حال، درباریان به ویژه مادر ناصرالدین شاه که منافع خود را در خطر می‌دیدند شاه را تحریک کرده که امیرکبیر را از صدر اعظمی خلع نماید. سرانجام با جو سازی و شایعه‌پراکنی دولت‌های استعماری و ایادی داخلی آنان علیه امیرکبیر، ناصرالدین شاه وی را از صدارت خلع کرده و فقط عنوان فرمانده کل قشون را برای او باقی گذاشت. چند روز بعد او را به حکومت کاشان منصوب کرد و امیرکبیر را به طرف کاشان حرکت دادند که در حقیقت او را تبعید نمودند. آنگاه تمام عناصر مخالف داخلی و خارجی که در زمان صدارت امیرکبیر در کمین نشسته بودند، از ترس تغییر نظر شاه و عفو امیرکبیر، دست به دست هم دادند و حکم قتل او را از شاه گرفتند. سرانجام این صدراعظم لایق و با کفایت، در روز جمعه 18 دی ماه 1230 ش برابر با 18 ربیع الاول 1268 ق در 43 سالگی به قتل رسید و بدنش را در کربلا به خاک سپردند.

* مرگ "مظفرالدین شاه قاجار" و جانشینی فرزندش "محمدعلی میرزا" (1285 ش)

اشاره:

مظفرالدین شاه، پنجمین پادشاه سلسله قاجاریه بود که پس از چهل سال ولیعهدی در 44 سالگی به سلطنت رسید. دوران حکومت او برابر با آغاز قیام مشروطه به رهبری روحانیت در اثر ظلم و فساد دربار و فقر و فساد در جامعه بود که در نهایت به پیروزی این نهضت منجر شد و شاه قاجار، فرمان مشروطیت را صادر کرد. از آن پس مقدمات تشکیل مجلس شورای ملی و تدوین قانون اساسی انجام گرفت. ولی اجل به شاه مهلت نداد و وی

ده روز پس از امضای قانون اساسی مشروطه، در 18 دی 1285 ش برابر با

24 ذی‌قعدة 1324 ق در 54 سالگی درگذشت. مظفرالدین شاه در حالی که مردم ایران نیازهای اولیه خود را به سختی تهیه می‌کردند، چندین بار به سفرهای دراز مدت اروپایی رفت و قرض‌ها و وام‌های زیادی گرفت تا هزینه خوشگذرانی‌های خود را تأمین نماید. از این رو، کشور بیش از پیش مقروض خارجیان گردید و حقوق مردم بیشتر از قبل پایمال شد. وی در دوران پادشاهی خود، امتیازات زیادی به بیگانگان اعطاء کرد و در مقابل مبلغ ناچیزی، منابع زیرزمینی ایران را برای مدت شصت سال به فرانسویان داد. پس از مظفرالدین شاه، فرزند بزرگش، محمدعلی میرزا، که نواده دختری امیرکبیر بود به پادشاهی رسید و دور تازه‌ای از استبداد و دیکتاتوری آغاز گشت.

* رحلت آیت الله "سیدمحمد طباطبایی"

از رهبران مذهبی نهضت مشروطیت ایران (1299 ش)

اشاره:

آیت‌الله سید محمد بن صادق طباطبایی در سال 1220 ش (1258 ق) در کربلا به دنیا آمد. تحصیلات مقدماتی و مبادی علوم را نزد پدر فرا خواند و سپس در تهران از محضر فیلسوف بزرگ زمان، میرزا ابوالحسن جلوه استفاده کرد. از آن پس راهی عتبات گردید تا به مقام اجتهاد نائل آمد و جزو خواص یاران میرزای شیرازی شده، در امور سیاسی، طرف مشورت او قرار گرفت.

سید محمد پس از واقعه تحریم تنباکو، از طرف میرزای شیرازی به تهران رفت و به ارشاد و هدایت مردم مشغول شد. پس از چندی، وی دعوت آیت‌الله عبدالله بهبهانی را برای مبارزه با دولت پذیرفت و در اعتراض به اعمال دولت، به همراه مردم در حرم حضرت عبدالعظیم تحصن کرد. فعالیت آیت‌الله طباطبایی به مرور وسعت یافت تا جایی که به یکی از رهبران اصلی مشروطیت در ایران

تبدیل شد. با روی کار آمدن محمدعلی شاه و به توپ بستن مجلس، مدتی به مشهد رفت و پس از فتح تهران به تهران مراجعت کرد. سید محمد طباطبایی با ورود نیروهای روس و انگلیس به ایران، در جریان جنگ جهانی اول به ترکیه رفت و پس از شش ماه به ایران بازگشت. از آن پس در امور سیاسی دخالت نکرد تا این که در 18 دی ماه 1299 ش برابر با 28 ربیع الثانی 1339 ق در 79 سالگی وفات یافت و در حرم عبدالعظیم به خاک سپرده شد. طباطبایی، اندیشه‌ای آزاد و تفکری اصلاح طلبانه داشت و آشنائی وی با سید جمال الدین اسدآبادی، تأثیری شگرف در شکل‌گیری تفکرات او داشت.

* اشغال هویزه توسط مزدوران بعثی عراق (1359 ش)
* عملیات کوچک ایذایی در منطقه البکر و الامیه توسط سپاه (1366 ش)

24 صفر در گذر تاریخ

* درگذشت "ابن دُستویه"

عالم نحو و حدیث (347 ق)

اشاره:

ابومحمد، عبدالله بن جعفر بن محمد ابن‌دُستویه، نحوی بزرگ، لغوی و ادیب، متولد سال 258 ق در بغداد می‌باشد. وی در علم حدیث نیز دست داشت و در نحو از علی بن عیسی رمانی و مُبَرِّد و ابن جتی پیروی می‌کرد. از آثار وی می‌توان کتاب الارشاد، الکتاب، اخبارالنحویین و معانی شعر را نام برد.

وفات ابن دستویه در 88 سالگی در بغداد واقع شد.

* رحلت "اسماعیل بن عبّاد

"وزیر دانشمند آل بویه (385 ق)

* پایان دوره‌ی حکومت پانصد ساله ی خلافت عباسی (656 ق)

اشاره:

پس از تسخیر بغداد، پایتخت حکومت عباسیان توسط مغولان و کشتار مردم و تسلیم شدن خلیفه و بزرگان شهر و نیز غارت و ویران کردن آن، هلاکوخان مغول در 24 صفر 656 ق المستعصم بالله، خلیفه‌ی وقت را به حضور طلبید و او را به همراه پسر بزرگش به قتل رسانید. به این ترتیب دولت پانصد و چند ساله‌ی بنی عباس سرنگون گردید. دولت بنی‌عباس با قیام ابومسلم خراسانی علیه بنی‌امیه و با روی کار آمدن عبدالله سقّاح در سال 132 ق، آغاز شده بود و پس از به قدرت رسیدن 38 تن از این خاندان در مدت 524 سال، سرانجام در سال 656 ق با قتل مستعصم، به زوال رفت. بنی‌عباس در ابتدای کار همانند بنی‌امیه، از وجود امامان معصوم در هراس بودند و هر کدام را به طریقی از سر راه خود برداشتند.

* شهادت

آیت الله میرزا "علی غروی تبریزی

"توسط مزدوران بعث

(1419 ق / 29 خرداد 1377 ش)

اشاره:

در چنین روزی در سال 1419 ه ق حاج میرزا علی غروی تبریزی از بزرگان شیعه در بازگشت از زیارت کربلا به نجف توسط دشمنان اسلام به درجه شهادت نایل آمد. ایشان یکی از بزرگترین علمای شیعه در عصر خویش بود.

7 ژانویه در گذر تاریخ

* تولد "شارل پگی" ادیب و نویسنده فرانسوی (1873م)

* مرگ "بوریس زاخودر" ایران‌شناس برجسته روسی (1960م)

* سقوط دولت خون‌خوار و دیکتاتوری "پول پوت" در کامبوج (1979م)

* شهادت "سلیمان خاطر" مبارز مسلمان مصری (1986م)